

Årsbokslut 2022

Samhällsbyggnadsnämnden

ALINGSÅS
KOMMUN

Innehåll

Verksamhet	3
Principer för ett hållbart Alingsås.....	5
Måluppföljning.....	7
Uppdrag.....	12
Uppföljning av omedelbara åtgärder	12
Ekonomi – skattefinansierade verksamheter	13
Drift.....	13
Prognossäkerhet.....	15
Investeringar	16
Förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandeperiod.....	17
Ekonomi – VA-verksamheten	19
Drift.....	19
Prognossäkerhet.....	22
Investeringar	24
Förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandeperiod.....	26
Ekonomi – avfallsverksamheten	28
Drift.....	28
Prognossäkerhet.....	31
Investeringar	31
Personaluppföljning	33
Personalstatistik.....	33
Rekryteringsbehov och kompetensförsörjning.....	34
Arbetsmiljö	34
Arbetsskador och tillbud.....	35
Sjukfrånvaro.....	35
Ordlista	37
Verksamhetsbegrepp.....	37
Ekonomitermer.....	40

Bilaga 1 – Uppföljning av internkontroll

Bilaga 2 – Uppföljning av privata utförare

Verksamhet

Samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområde har omfattat planering av kommunens offentliga rum, i fråga om till exempel att anlägga, utveckla och underhålla exempelvis gator, torg, trottoarer, parker och naturmark. Även teknisk infrastruktur i form av vatten och avlopp har ingått.

Nämnden har tillhandahållit samhällsservice inom en rad områden, såsom avfallshantering, vinterväghållning, kart- och mätteknisk service (GIS) samt tillståndsgivning inom trafikområdet. Produktion och distribution av dricksvatten samt rening av spill- och dagvatten är ytterligare exempel inom samhällsservice. Flera av nämndens funktioner är av samhällskritisk karaktär och kräver beredskap dygnet runt, årets alla dagar.

Under hösten genomfördes förberedelser för en överflyttning av kommunens färdtjänsthandläggning från vård- och omsorgsnämnden till nuvarande teknisk nämnd och flytten har nu verkställts.

Med anledning av kommunfullmäktiges beslut (2022-04-27, § 89) om ny politisk organisation 2023-2026 har höstens övergripande planering inom nämndens administrativa funktioner till stora delar handlat om att förbereda för de nya nämnderna: tekniska nämnden och bygg- och miljönämnden.

I samhällsbyggnadsnämndens budget för 2022 identifierades följande fokusområden:

- Tillsyn enligt plan- och bygglagen, för säkerställande av bevarande och underhåll av byggnader med högt kulturmiljövärde
- Ombyggnation av Nolhaga reningsverk
- Mer effektiv samhällsbyggnadsprocess
- Bättre service till alingsåsaren och förbättring av företagsklimatet
- Minskade koldioxidutsläpp (tas upp nedan under rubriken "Principer för ett hållbart Alingsås")

Tillsyn

Under året tog förvaltningen fram en tillsynsplan för tillsyn enligt plan- och bygglagen och planen beslutades av samhällsbyggnadsnämnden. Tillsynshandläggaren har arbetat enligt planen från andra kvartalet. Det har inkommit 77 nya tillsynsärenden och det har fattats 98 tillsynsbeslut. 70 ärenden har avslutats och den totala tillsynstiden var 1071 timmar. I april anställdes även en bebyggelseantikvarie.

Nolhaga reningsverk

Planering för nytt reningsverk fortgår (Nolhaga 4.0). Ny anläggning för inkommande kraft är tagen i bruk och en stor riskfaktor med ett mycket gammalt högspänningsställverk är därmed eliminerad. Rötkammare 1 har renoverats och tas i drift under början av 2023. Därmed är båda rötkamrarna i drift och 100% av slammet kan rötas, vilket förenklar och förbättrar driften avsevärt.

En avloppspumpstation i Ängabo har tagits ur drift och ersatts med en helt ny som försetts med bräddavloppstank och möjlighet till matning med mobilt reservkraftaggregat. Detta säkrar driften för lång tid framöver. Ett långsiktigt underhållsavtal, upp till 16 år, har tecknats vilket säkerställer underhåll och underhållsutveckling.

Samhällsbyggnadsprocess, service och företagsklimat

Under första delen av året har förvaltningen arbetat vidare med att implementera och utvärdera de processer som kom på plats under 2021. Planverksamheten har arbetat enligt den effektiviserade planprocessen för att hålla takten i den politiskt antagna planprioriteringen. Arbeta med att utveckla Stora Torget till en attraktiv plats har påbörjats och likaså har en plan för utveckling av kommunens lekplatser tagits fram.

På bygglovsenheten har fler ärenden och nya arbetsuppgifter för handläggarna lett till en något ökad faktisk handläggningstid (54 dagar) jämfört med 2021 (48 dagar). Handläggningstiderna ligger fortfarande under den lagstadgade tiden på 70 dagar. Antalet pågående ärenden har, tack vare att en mängd äldre ärenden stadigt betats av, minskat från 320 till 228.

Det har under 2022 inte funnits någon kö av ärenden som ej fördelats till handläggare och antalet rabatterade ärenden var under 2022 3% jämfört med 4% under 2021.

Tre nya e-tjänster för bygglov har tagits fram och samtliga e-tjänster är nu helintegrerade till ärendehanteringssystemet. Antalet analogt inskickade ansökningar och kompletteringar till pågående ärenden minskar och 60 % av alla ansökningar sker nu helt digitalt.

Arbete med förbättrade checklistor för de sökande har fortsatt under 2022. Syftet är att enkelt informera medborgarna om vilka handlingar som krävs för olika typer av ärenden samt hur ärendeprocessen ser ut.

Telefontiderna för bygglovsrådgivning har utökats till att bemannas av två bygglovshandläggare. Syftet har varit att kunna ta emot fler samtal samt att få ner kötiden till maximalt 7 min. Den längsta uppmätta väntetiden under våren var 20 minuter och vid mätning under hösten var den längsta uppmätta väntetiden 10 min (att jämföra med 2021 års väntetid på maximalt 45 minuter).

Principer för ett hållbart Alingsås

I policyn för hållbar utveckling (KF 2019-09-25, § 175, dnr 2019.483 KS) presenteras fyra principer för ett hållbart Alingsås. Dessa principer kan sammanfattas som 1) att aktivt välja hållbart, 2) helhetsplanering, 3) samverkan och 4) lärandeperspektiv. Kort sagt ska dessa principer tillämpas i kommunens samtliga processer.

Hållbarhetsarbetet på samhällsbyggnadsförvaltningen under året avspeglades bland annat i att andelen fossiloberoende fordon ökat till 55% och därmed överstigit målet på 50% (samhällsbyggnadsnämndens mål 5). Att hålla en hög hållbarhetsambition i den kommunala fordonsparken, samt att fortsätta bygga ut det kommunala cykelvägnätet (samhällsbyggnadsnämndens mål 6), är åtgärder som båda bidrar till långsiktiga och strukturella förändringar i socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar riktning (hållbarhetspolicyns första princip).

Hållbarhetspolicyns andra princip handlar om att åtgärder ska planeras ur ett helhetsperspektiv och att hänsyn ska tas även till påverkan utanför kommunens gränser. Alingsås kommun har varit en av 16 deltagare i branschorganisationen Svenskt Vattens pilotprojekt för beräkning av klimatpåverkan från driften av vatten- och reningsverk med tillhörande distributionssystem. De klimatberäkningar som gjorts visar på att den största klimatpåverkan kommer från reningsverken i form av utsläpp av metangas och lustgas från slam- och vattenreningsprocesserna. Genom att optimera dessa processer kan VA-verksamheten göra stor skillnad, vilket kommer att beaktas i projekteringen av det nya reningsverket.

Ett annat exempel är projektet VA-utbyggnad i Västra Bodarna, i vilket det tagits fram en klimatkalkyl för produktionsskedet för att analysera och hitta åtgärder i syfte att minska koldioxidutsläppen. I produktionsskedet står anläggningsmaskiner för en stor del av utsläppen och val av miljövänlig diesel (HVO 100) kan sänka utsläppen med ca 40%.

Projektering av en ny byggnad med nya distributionspumpar på Färgens vattenverk är i slutfasen och entreprenör för byggande/genomförande kommer att handlas upp under 2023. De nya pumparna med tillhörande utrustning innebär en mer robust distribution av dricksvatten. Dessutom kommer detta att innebära minskad elanvändning eftersom den nya utrustningen är mer energieffektiv än den befintliga.

Arbetet med att ta fram en förvaltningsövergripande VA-plan har initierats. VA-planen innebär långsiktig information om kommunens utbyggnadsområden för kommunalt vatten och avlopp. En utredning har genomförts för att hitta den bästa lösningen för den långsiktiga VA-försörjningen i Bjärke. Utifrån resultatet kommer det att göras mer detaljerade undersökningar och dessutom kommer strategin för Bjärke att implementeras i det pågående arbetet med VA-plan.

I planeringen för parker och i stadsmiljön ses hantering av dagvatten över, med till exempel regnbäddar och gröna miljöer som kan hantera och rena vatten bättre. Förvaltningen arbetar vidare aktivt med kartläggning av invasiva arter och med att förhindra att dessa sprider sig på land och i vatten. Ångsmiljöer skapas och restaureras

och odlingsytor som både gynnar människa och miljö iordningsställs. Den biologiska mångfalden ökas och bevaras genom medveten skötsel och planering.

Hållbarhetspolicyns tredje princip gäller samverkan och att skapa förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling genom att arbeta tillsammans med invånare, myndigheter, näringsliv, föreningsliv och civilsamhället. Under 2022 har bland annat en enkät om Stora torget varit öppen för synpunkter och samhällsbyggnadsförvaltningens olika verksamheter har representerats på både Hållbarhetsfestivalen och Alingsås stora cykelkalas. Samtliga aktiviteter har uppmuntrat alingsåsarna till att lämna in synpunkter på hur Alingsås kommun kan göras ännu mer attraktivt och både engagemanget och antalet inkomna synpunkter och enkätsvar har varit stort.

Under året har det genomförts flera undersökningar av ledningsnätet i Sollebrunn i syfte att hitta orsaker till att det blir källaröversvämningar i samband med kraftig nederbörd. Det har också hållits två möten med de boende för att informera om kommunens åtgärder samt vad de boende själva behöver göra för att åtgärda fel som finns i enskilda fastigheters VA-installationer.

I hållbarhetspolicyns fjärde princip betonas att all verksamhetsutveckling ska gynna en hållbar utveckling för Alingsås kommun och dess invånare. Nya lösningar och idéer bejakas genom att arbetet alltid ska ha ett lärandeperspektiv. I detta avseende bör samhällsbyggnadsförvaltningens arbete med projektmodellen belysas. Ett viktigt steg i den är att lära sig av genomförda projekt, för att på så sätt arbeta för både utveckling och ökad kvalitet i projektarbetet.

Arbetet med utbyte till digitala vattenmätare har återupptagits efter att ha varit pausat under pandemin. I områden där äldre mätare har ersatts med digitala mätare upptäcks läckor som annars hade kunnat fortgå under lång tid utan att upptäckas. Sedan digitala mätare började införas under 2017 har vattenförlusterna i ledningsnäten sjunkit varje år, med undantag för den period då utbyte av mätare var pausat på grund av pandemin.

Måluppföljning

Nedan följer uppföljning av samhällsbyggnadsnämndens mål. En bedömning görs av nuläget enligt nedanstående signalfärger:

- Ej uppfyllt
- Helt uppfyllt

1. Alingsås växer genom att stärka och uppmuntra arbetsliv, näringsliv och föreningsliv

Nämndens mål 1	Koppling Agenda 2030	Bedömning		
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI				
Upplevelsen av företagsklimatet ska förbättras.	Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur			
<p>Kommentar: Företagarnas NKI (Nöjd kund-index) i bygglovsfrågor var för 2022 fortsatt lågt trots riktade insatser, såsom utökad bemanning av telefontider, erbjudande om fysiska möten och fler antal möten inom handläggningen. Resultatet kan bero på att flera planerade riktade aktiviteter inom förvaltningen inte genomförts, såsom deltagande på frukostmöten med näringslivet och möten med fastighetsägarna. Utfallet på 48 är en preliminär siffra (per 9 jan 2023), tagen ur det löpande resultatet i resultatdatabasen för Insikt. Slutresultaten kommer den 25 april 2023.</p>				
Nyckeltal	Mål 2022	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Bygglov - Totalt, NKI	60	Prel. 48	49	52

Nämndens mål 2	Koppling Agenda 2030	Bedömning		
Handläggningstid (median) från när ansökan betraktas som fullständig till beslut för bygglov för nybyggnad av en- och tvåbostadshus, antal dagar				
Handläggningstiderna för lovärenden ska minska.	Mål 11 Hållbara städer och samhällen			
<p>Kommentar: Handläggningstiden (medelvärde) för samtliga bygglovsärenden inklusive förhandsbesked och rivningslov har ökat från 48 dagar 2021 till 54 dagar 2022. Handläggningstiden (median) för en- och tvåbostadshus har ökat från 32 dagar 2021 till 33 dagar under 2022. Ökningen i handläggningstid beror delvis på att det har varit fler ärenden samt fler arbetsuppgifter per handläggare under året jämfört med tidigare år.</p>				
Nyckeltal	Mål 2022	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020
Handläggningstid (median) från när ansökan betraktas som fullständig till beslut för bygglov för nybyggnad av en- och tvåbostadshus, antal dagar	30	33	32	35
Månatlig uppföljning av handläggningstider för bygglov	50	54	48	68

Nämndens mål 3	Koppling Agenda 2030	Bedömning
Andelen bygglovsbeslut som fattas inom lagstadgad tidsfrist ska öka	Mål 11 Hållbara städer och samhällen	

Kommentar:

Bygglovsärenden ska handläggas skyndsamt. Därför finns bestämmelser om tidsfrist för handläggning. Handläggningstiden är 10 veckor med möjlighet till ytterligare 10 veckors förlängning om det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet.

Under 2022 fattades totalt 684 beslut och av dessa är 665 (97%) fattade inom lagstadgad tid, vilket är en ökning jämfört med 2021. Även om andelen ökat under 2022 når den inte riktigt upp till målet (98%), vilket medför att bedömningen blir "Ej uppfyllt".

Nyckeltal	Mål 2022	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020
Andel av alla bygglovsbeslut (%) (beviljanden och avslag) som fattas utan att lagstadgad tidsfrist för handläggningstid överskrids d.v.s. utan bygglovsrabatt	98%	97%	96%	-

2. I Alingsås finns goda livsmiljöer genom en långsiktig ekologisk, social och ekonomisk hållbar utveckling

Nämndens mål 4	Koppling Agenda 2030	Bedömning
Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)		
Ökad materialåtervinning samt ökad biologisk behandling	Mål 12, Hållbar konsumtion och produktion	

Kommentar:

Omställningen till en cirkulär och ekologiskt hållbar ekonomi fordrar bland annat att mängden brännbart avfall minskar. Ett tydligt fokus på att öka mängden återvinningsmaterial och matavfall per person bidrar därför till måluppfyllelsen.

Alingsås kommun har fastighetsnära insamling (FNI) av förpackningar och undersökningar visar att mer avfall återvinns med fastighetsnära insamling. För insamling av matavfall byttes under 2022 till papperspåse. Projektet är helt genomfört, men det finns fortfarande en del bioplastpåsar lagrade bland abonnenterna vilket medför att kompostavfallet ännu inte är 100% rent med papperspåse. Matavfallet är renare vid användning av papperspåse, vilket ger en större möjlighet till cirkulär hantering och att matavfallet kan användas till att producera biogas och gödsel utan mikroplaster. Avfallsenheten ser dock att det behövs ytterligare arbete för att öka alingsåsarnas förståelse och medvetenhet kring betydelsen av att sortera ut sitt matavfall istället för att slänga det i restavfallet.

Under 2022 har öppettiderna utökats på kommunens återvinningscentraler, vilket ökar tillgängligheten för allmänheten att kunna återvinna. Sammantaget är återvinningscentralerna nu öppna sju dagar i veckan.

Utfall för 2022 publiceras under våren 2023, vilket är skälet till att det inte finns någon siffra angiven i tabellen nedan. Utifrån de uppskattningar som kan ske redan nu ser dock målet på 50% ut att ha uppnåtts för helåret.

Nyckeltal	Mål 2022	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020
Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	50%	Resultat ej tillgängligt än.	43%	38%

Nämndens mål 5	Koppling Agenda 2030	Bedömning
Fossiloberoende fordon i kommunens verksamhet, andel (%)		
Andelen fossiloberoende fordon i kommunorganisationen ska öka.	Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna	

Kommentar:

Höga ambitioner avseende hållbarhet i kommunens fordonspark är ett av nämndens fokusområden. Vid fordonsbyte ska det vid upphandling av nya avtal säkerställas att andelen fossiloberoende fordon av den totala fordonsparken ökar.

Fokus har legat på att förnya kommunens fordonspark genom att avyttra de äldsta och minst miljövänliga fordonen. Detta arbete kommer att fortsätta löpande. Sedan 2020 har utbytestakten påverkats av långa ledtider med försenade leveranser som följd. I de fall det inte är möjligt att köpa in elbilar/laddhybrider väljs bilar som kan tankas med HVO100.

Fordonsverksamheten utreder sedan en tid möjligheten att elektrifiera fordonsparken, men frågan är beroende av att laddinfrastrukturen utvecklas.

Nyckeltal	Mål 2022	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020
Fossiloberoende fordon i kommunens verksamhet, andel (%)	50%	Preliminärt 55%	45.4%	43.5%

2. I Alingsås finns goda livsmiljöer genom en långsiktig ekologisk, social och ekonomisk hållbar utveckling

Nämndens mål 6	Koppling Agenda 2030	Bedömning
Antal meter cykelväg i kommunen ska öka.	Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	

Kommentar:

Säkra cykelvägar ökar möjligheterna att uppnå och bevara goda livsmiljöer i Alingsås. Ett expanderande cykelvägnät syftar naturligtvis också till att öka cyklandet och minska bilåkandet i kommunen, vilket i sin tur bidrar till minskade koldioxidutsläpp.

Under 2022 har 200 meter ny cykelväg byggts längs Gamla Vänersborgsvägen. Nyckeltalet innefattar endast kommunal cykelväg, men då räknemodellen för detta tidigare inte tagit hänsyn till att en sträcka kan ha flera väghållare har den totala sträckan (bland annat i delårsbokslutet för 2022) beräknats längre än vad den egentligen är. Detta är nu åtgärdat och dubletter av sträckor har räknats bort, vilket gör att totalen minskat jämfört med tidigare siffror.

Vid delårsbokslutet 2022 planerades för byggnation av gång- och cykelväg längs Nohaga allé (700 meter) men en bit in i projektet uppdagades det att flera delar behövde utredas ytterligare, exempelvis närheten till skyddsvärda träd och närheten till ledningar i marken. Då ingen lämplig lösning fanns tillgänglig vid tiden stoppades projektet. Planen är att ta ett omtag framöver.

Nyckeltal	Mål 2022	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020
Cykelväg i kommunen, kommunal, meter	95 045	94 863	94 604	93 749
Ökning antal meter ny cykelväg, kommunal	900	200	-	-

3. Alingsåsarna har inflytande, får god service och ett gott bemötande från kommunen

Nämndens mål 7	Koppling Agenda 2030	Bedömning
Delaktighetsindex, andel (%) av maxpoäng		
Öka alingsåsarnas delaktighet och insyn.	Mål 11 Hållbara städer och samhällen	

Kommentar:

Under 2022 har en enkät om Stora torget varit öppen för allmänhetens synpunkter. Samhällsbyggnadsförvaltningens olika verksamheter har representerats på både Hållbarhetsfestivalen och Alingsås stora cykelkalas.

Aktiviteterna har uppmuntrat alingsåsarna till att lämna in idéer rörande hur Alingsås kommun kan göras ännu mer attraktiv, och både engagemanget och antalet inkomna enkätsvar har varit stort.

Nyckeltal	Mål 2022	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020
Delaktighetsindex, andel (%) av maxpoäng	60%	61%	49%	53%

Nämndens mål 8	Koppling Agenda 2030	Bedömning
Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga, (%)		
Andel som får svar på e-post inom en dag, (%)		
Gott bemötande vid kontakt med kommunen, (%)		
Samhällsbyggnadsförvaltningen ska ge god service till alingsåsarna.	Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen	

Kommentar:

Förvaltningen har under året arbetat kontinuerligt med att diskutera vikten av att ge en god service till våra medborgare och andra som kontaktar oss. Bemötande och skyndsamt hantering av ärenden som inkommer via telefon och e-post är återkommande diskussionspunkter och arbete med Alingsås kommuns värdeord, vilka ger en god grund för denna typ av dialog, sker kontinuerligt. Arbetet under året har visat sig framgångsrikt inom båda verksamheterna och resultatet är 100% gott bemötande vid kontakt med kommunen.

På trafik- och planeringsenheten har en växeltelefon inrättats. Den har tydliga telefontider och är alltid bemannad. Enheten har även en funktionsbrevlåda med daglig hantering av inkomna e-postmeddelanden, vilket bidragit till en god måluppfyllelse. Via information om dessa två kanaler samt felanmälan via e-tjänst på kommunens hemsida har vägen in tydliggjorts för allmänheten, vilket även förenklar ärendehantering.

Bygglovsrådgivningen (kvalificerad sakkunnig rådgivning för mer komplexa frågor) har under telefontiderna utökats till att bemannas av två bygglovshandläggare. Den längsta uppmätta väntetiden under hösten var 10 min, vilket kan jämföras med 2021 års väntetid på maximalt 45 minuter. Under våren var andelen besvarade samtal 70% och under hösten var andelen besvarade samtal 80% (jämförelserapporter maj och oktober). Hög sjukfrånvaro inom delar av verksamheten har dock lett till längre svarstider på e-post.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inrättat en frontdeskfunktion som sedan oktober 2022 är öppen även för fysiska besök två timmar per dag. Frontdesken är en kundservice som svarar på enklare frågor och ger övergripande information till företag och medborgare inom nämndens verksamhetsområden. Syftet är att öka tillgängligheten och servicen för alingsåsarna.

Nyckeltal	Mål 2022	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020
Bygglov				
Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga, bygglov (%)	50%	17%	33%	17%
Andel som får svar på e-post inom en dag, bygglov (%)	100%	50%	58%	100%
Gott bemötande vid kontakt med kommunen, bygglov, andel av maxpoäng (%)	100%	100%	75%	100%
Gator/vägar				
Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga, gator/vägar (%)	50%	50%	42%	33%
Andel som får svar på e-post inom en dag, gator/vägar (%)	100%	92%	67%	100%
Gott bemötande vid kontakt med kommunen, gator och vägar, andel av maxpoäng (%)	100%	100%	100%	100%

5. Alingsås ska utvecklas genom ett hållbart samhällsbyggande med bevarad natur och kulturmiljö

Nämndens mål 9	Koppling Agenda 2030	Bedömning
Färdigställda bostäder i flerfamiljshus under året, antal/1000 inv Färdigställda bostäder i småhus under året, antal/1000 inv		
Ta fram detaljplaner enligt planprioriteringen.	Mål 11 Hållbara städer och samhällen	

Kommentar:

Samhällsbyggnadsnämnden har haft begränsade påverkansmöjligheter för volymen nyproduktion och när i tid byggprojekten genomförs. Vid nyproduktion av byggprojekt har samhällsbyggnadsnämnden främst kunnat påverka genom ett effektivt detaljplanearbete.

Målet med en debiteringsgrad på 75% har inte uppnåtts. Den lägre debiteringsgraden beror främst på ett antal vakanser både för medarbetare och chef. Trots den lägre debiteringsgraden har under året sex detaljplaner antagits. Det avser främst detaljplaner för bostäder, men också en plan för att förbättra infrastrukturen med en underfart under Västra stambanan. Detta för att sammanbinda Sävelunds- och Borgens verksamhetsområden och därmed även E20 och Vänersborgsvägen. Åtta planer har startat i enlighet med den framtagna planprioriteringen och framdriften i de pågående planerna har varit hög. Vidare har åtta planer varit på samråd under perioden. I detta avseende ligger Alingsås väl till i jämförelse med Göteborgsregionens övriga kommuner.

Nyckeltal	Mål 2022	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020
Framdrift detaljplaner baserat på debiteringsgrad i planverksamheten (%)	75%	60%	64%	59%

Nämndens mål 10	Koppling Agenda 2030	Bedömning
Antal genomförda tillsyner enligt plan- och bygglagen med beslut		
Öka antalet tillsyner enligt plan- och bygglagen.	Mål 11 Hållbara städer och samhällen	

Kommentar:

Antalet tillsynsärenden har ökat under 2022 och fler tillsynsbeslut har tagits, vilket även beror på att äldre ärenden från tidigare år kunnat hanteras. Nämnden beslutade under året om en tillsynsplan vilken klargjort förvaltningens tillsynsprioriteringar.

Totalt antal tillsynstimmar under året var 1071 vilket är helt i linje med den beslutade tillsynsplanen.

Nyckeltal	Mål 2022	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020
Antal genomförda tillsyner enligt plan- och bygglagen med beslut	40	98	63	25
Antal tillsynstimmar enligt plan- och bygglagen under året	1 000	1 071	800	-

Uppdrag

Nämnden har inte tilldelats några utpekade uppdrag i den av kommunfullmäktige beslutade budgeten.

Uppföljning av omedelbara åtgärder

En risk som kräver en omedelbar åtgärd är att bristfällig systematik för projektstyrning kan leda till sämre genomförda projekt. Arbete har under året skett för att systematisera den månatliga uppföljningen av investeringsprojekt. Ett mer systematiserat arbetssätt för tydligare och mer detaljerad planering av kommande investeringsprojekt med tillhörande driftskostnader har införts.

Ekonomi – skattefinansierade verksamheter

Drift

Inledande sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämndens skattefinansierade verksamheter redovisar ett underskott på **261 tkr** för 2022. Under året har nämnden prognosticerat ett nollresultat totalt sett men stora avvikelser mot budget går att se på radnivå. Ökade kostnader för bland annat el och drivmedel har påverkat nämndens verksamheter.

Investeringsutfallet är **11 957 tkr** lägre än budgeterat. Avvikelsen beror både på förskjutningar i tid men även på att utfallet för vissa projekt blivit lägre än budgeterat. Ändrade förutsättningar har även lett till att vissa projekt blivit dyrare än budgeterat.

Belopp i tkr	Budget 2022	Bokslut 2022	Avv. bokslut/ budget 2022	Bokslut 2021	Diff. bokslut 2022/2021
Verksamhetens intäkter	49 930	54 372	4 442	50 081	4 291
Personalkostnader	-61 814	-55 755	6 059	-56 229	475
Lokalhyror	-4 747	-4 568	179	-4 472	-97
Köp av tjänster	-28 426	-37 213	-8 787	-29 668	-7 545
Utdebitering personalkostnader	29 059	25 546	-3 514	23 378	2 167
Övriga kostnader	-45 823	-44 112	1 711	-44 290	178
Verksamhetens kostnader	-111 750	-116 102	-4 352	-111 280	-4 822
Avskrivningar	-950	-1 288	-338	-987	-301
Verksamhetens nettokostnader	-62 770	-63 018	-248	-62 186	-832
Kommunbidrag	62 805	62 805	0	61 358	1 447
Finansnetto	-35	-48	-13	-38	-10
Årets resultat	0	-261	-261	-867	605

Utfall för perioden

Utfallet för **intäkterna** är totalt **4 442 tkr** högre än budgeterat. Den positiva avvikelsen beror bland annat på högre intäkter inom planverksamheten. Kostnader för utredningar inom planverksamheten vidarefaktureras och ett ökat behov av utredningar leder också till högre intäkter än budgeterat. Även utfallet för planavgifter är högre än budgeterat. Planavgifter är en schablonavgift som tas ut i samband med att bosatta inom ett planområde ansöker om bygglov. Om eller när detta sker är svårt att förutsäga vilket medför att dessa intäkter är svårbudgeterade. Intäkterna inom bygglovsverksamheten är något högre än budgeterat. Under 2022 har 97% av alla ärenden hanterats inom lagstadgade krav, det vill säga utan bygglovsrabatt. Under 2020 uppgick de rabatter som gavs till sökande för att handläggningstider inte låg inom lagstadgad tid till 730 tkr. För 2021 var motsvarande siffra 132 tkr och för 2022 är denna siffra 180 tkr och berör ca 20 stycken bygglovsärenden.

Utfallet för **personalkostnaderna** är **6 059 tkr** lägre än budgeterat och beror främst på vakanser i verksamheten och att tjänster inte blivit tillsatta enligt vad som i förväg planerats. Årets utfall påverkas även av ett flertal sjukskrivningar.

Utfallet för **köp av tjänster** är **8 787 tkr** högre än budget. Den största avvikelsen rör kostnader för utredningar inom planverksamheten. Dessa utredningar var inte budgeterade men den största delen av dessa kostnader vidarefaktureras, se även kommentar under **intäkter** ovan. Kostnaderna för kollektivtrafiken är ca 500 tkr högre än budgeterat och hantering av stenar som rasat vid Nohaga berg påverkar även det utfallet med ca 500 tkr. Närmare 2 400 tkr förklaras av att en kostnad som budgeterats under **övriga kostnader** istället bokförts under posten **köp av tjänster**.

Utfallet för **utdebitering personal** är **3 514 tkr** lägre än budget. Vakanser i verksamheten leder till att mindre tid redovisats än budgeterat.

När det gäller **övriga kostnader** så är utfallet **1 711 tkr** lägre än budgeterat. Detta hänger till största del ihop med att färre timmar redovisats på driften än budgeterat (se även kommentar ovan). Framförallt har mindre tid än budgeterat redovisats mot planprojekt. Under denna post finns även negativa avvikelser mot budget, det vill säga där kostnaderna blivit högre än budgeterat under året. Exempelvis är kostnaderna för el högre än budgeterat.

Jämförelse mellan åren

Intäkterna är **4 291 tkr** högre 2022 jämfört med 2021 och skillnader mellan åren går att se inom ett flertal verksamheter. Ökade leasingavgifter inom fordonsverksamheten leder exempelvis till högre intäkter då verksamheten ska vara självfinansierad. Administrativa tjänster som faktureras till andra verksamheter har också ökat jämfört med 2021.

Personalkostnaderna är **475 tkr** lägre 2022 jämfört med 2021. Den främsta förklaringen är vakanser i verksamheten under 2022.

Köp av tjänster är **7 545 tkr** högre 2022 jämfört med 2021. Utredningar inom planverksamheten och trafik och planering, oförutsedda kostnader för rensning av stenar vid Nolhaga berg samt kostnader för interimsschefer påverkar utfallet 2022.

Utdebitering personalkostnader är **2 167 tkr** högre 2022 jämfört med 2021. Differensen beror framförallt på att fler timmar totalt sett redovisats under 2022 jämfört med 2021.

Utfallet för **övriga kostnader** är **178 tkr** lägre 2022 jämfört med föregående år. Kostnader för el och drivmedel har varit höga under 2022. Att det inte blir större avvikelse mellan åren beror på att färre timmar har redovisats mot drift jämfört med 2021.

Utfallet för **avskrivningar** och **finansnetto** är **301 tkr** högre 2022 jämfört med 2021 och beror delvis på att det är ett större antal bilar som skrivs av under 2022 jämfört med 2021.

Prognossäkerhet

Avstämnings- tillfälle	Prognos	Avvikelse från bokslut
Fördjupad månadsuppföljning	0	-261
Delårsbokslut	0	-261
Bokslut 2022	-261	

Under året har samhällsbyggnadsnämnden lämnat prognoser som totalt sett varit i linje med budget både vid den fördjupade månadsuppföljningen och vid delårsbokslutet. Stora differenser mot budget när det gäller personalkostnader på grund av vakanser och sjukskrivningar samt ökade kostnader för både drivmedel och el har påverkat utfallet och varit svårprognosticerade.

Investeringar

Utfall för perioden

I tabellen nedan kommenteras investeringsutfallet år 2022 med en jämförelse av årets utfall mot budget. Avvikelsen jämfört med år 2021 framgår per investeringstyp (EIRA).

Belopp i tkr	Budget 2022	Bokslut 2022	Avv. bokslut/budget 2022	Bokslut 2021	Diff. bokslut 2022/2021	Kommentarer
Expansionsinvestering	11 950	8 572	3 378	11 053	-2 481	
Parkmiljö	470	1 170	-700			Fördyring av projektet Stadsodling
Stadsmiljöåtgärder	2 500	62	2 438			Delvis framskjutet till 2023
Gator och vägar	2 200	1 077	1 123			Delvis framskjutet till 2023
Cykel- och gångbanor	5 830	5 659	171			
Tillgänglighet	850	570	280			Delvis framskjutet till 2023
Maskiner och inventarier	100	34	66			Inköp skjuts delvis till 2023
Expansionsinvestering - Exploatering	0	0	0			
Reinvestering	25 360	22 425	2 935	32 636	-10 211	
Parkmiljö	4 170	3 656	514			Museiparken delvis framskjutet till 2023
Naturmark	300	270	30			
Lekplatser	3 000	2 120	880			Delvis framskjutet till 2023
Stadsmiljöåtgärder	300	283	17			
Gator och vägar	1 500	2 129	-629			Fördyring av projekt
Cykel- och gångbanor	1 000	1 234	-234			Framförallt mindre åtgärder inom gc-nät som blivit dyrare än planerat
Trafiksäkerhet	100	72	28			
Maskiner och inventarier	10 290	8 178	2 112			Delar av inköp kommer att genomföras först under 2023 på grund av förseningar
Beläggning	3 000	3 137	-137			
Samhällskritiska åtgärder	1 000	1 205	-205			Fördyring av ett projekt
Digitalisering	500	0	500			Delar av projekt kommer att tas som en driftkostnad
Broar	200	142	58			
Anpassningsinvestering	17 500	11 856	5 644	6 822	5 035	
Stadsmiljöåtgärder	2 500	2 628	-128			
Cykel- och gångbanor	3 700	676	3 024			Delvis framskjutet till 2023
Trafiksäkerhet	8 150	7 793	357			
Tillgänglighet	400	292	108			
Samhällskritiska åtgärder	1 500	308	1 192			Delvis framskjutet till 2023
Digitalisering	1 250	158	1 092			Projekt skjuts på framtiden på grund av resursbrist
Totala utgifter	54 810	42 853	11 957	50 510	-7 657	

Ovan redovisas investeringsbudget samt utfall för investeringsprojekt 2022. Det totala utfallet för 2022 är **42 853 tkr** vilket är **11 957 tkr** lägre än budgeterat och större avvikelser per projekt kommenteras ovan. Avvikelsen beror både på förskjutningar i tid men även på att utfallet för vissa projekt blivit lägre än budgeterat. Ändrade förutsättningar har även lett till att vissa projekt blivit dyrare än budgeterat.

Jämförelse mellan åren

Investeringsutgiften 2021 var totalt **50 510 tkr** och 5 165 tkr av budgeterade medel förbrukades inte under året. Under 2022 har 11 957 tkr av budgeterade medel inte förbrukats och investeringsutgiften är närmare 8 000 tkr lägre än föregående år. En anledning till det lägre utfallet 2022 är främst att projekt förskjutits i tid.

Enskilda investeringsprojekt är svåra att jämföra mellan åren då många projekt varierar från år till år. Vissa projekt är dock återkommande, så som till exempel investeringar i maskiner och inventarier.

Förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandeperiod

Utfall för perioden

Belopp i tkr	Budget 2022	Bokslut 2022	Avv. bokslut/ budget 2022	Bokslut 2021	Diff. bokslut 2022/2021
Inkomster					
Cykelvägar	3 074	3 057	-17	3 303	-246
Åtgärder kollektivtrafik	452	277	-175	537	-260
Trafiksäkerhetsåtgärder	245	226	-19	0	226
Mariedal park	0	163	163	0	163
- varav exploatering	0	0	0	0	0
Totala inkomster	3 771	3 723	-48	3 840	-117

I tabellen ovan redovisas investeringsbidrag. Ansökan om bidrag för gång- och cykelvägar samt åtgärder för kollektivtrafik görs årligen och för 2022 utbetalades totalt **3 723 tkr**. Utfallet för åtgärder kollektivtrafik är lägre än budgeterat då en busshållplats som planerats inte har byggts under året. Sent på året beviljades ett bidrag för åtgärder inom ett parkprojekt som inte var budgeterat.

Jämförelse mellan åren

Då bidrag söks och beviljas årligen och är beroende av vilka projekt som genomförs är en jämförelse mellan åren svår att göra.

Ekonomi – VA-verksamheten

Drift

Inledande sammanfattning

För år 2022 redovisar VA-verksamheten ett positivt resultat på **3 212 tkr**. Detta är **512 tkr** bättre än budgeterat resultat. Överskottet används som delbetalning av skulden till skattekollektivet, vilken därmed uppgår till 543 tkr vid årets utgång.

Utfallet för årets VA-investeringar är **102 149 tkr**, vilket är **19 051 tkr** under budgeterad nivå. Flera större avvikelser förekommer på projektnivå på grund av förskjutningar i projektens tidplaner, men den enskilt största avvikelsen på ca 12 000 tkr orsakas av förseningar i ombyggnaden av avloppsreningsverket i Nohaga.

Utfall för perioden

Belopp i tkr	Budget 2022	Bokslut 2022	Avv. bokslut/ budget 2022	Bokslut 2021	Diff. bokslut 2022/2021
Verksamhetens intäkter	93 947	92 372	-1 575	87 612	4 759
Personalkostnader	-24 048	-22 735	1 313	-21 571	-1 164
Lokalhyror	-357	-369	-12	-353	-16
Köp av tjänster	-17 339	-17 523	-183	-18 795	1 272
Övriga kostnader	-26 726	-27 969	-1 243	-30 251	2 282
Verksamhetens kostnader	-68 471	-68 596	-126	-70 970	2 374
Avskrivningar	-20 406	-18 436	1 969	-15 082	-3 354
Verksamhetens nettokostnader	5 071	5 339	268	1 560	3 779
Finansnetto	-2 371	-2 127	244	-4 337	2 211
Årets resultat före reglering till abonnentkollektivet	2 700	3 212	512	-2 777	5 989
Reglering abonnentkollektivet - Ökning (-)/minskning (+)	0	0	0	0	0
Årets resultat efter reglering	2 700	3 212	512	-2 777	5 989

Intäkter från verksamheten är **1 575 tkr** lägre än budgeterat. Det är främst VA-avgifter från hushållen som genererat lägre intäkter till följd av lägre förbrukning vilket skulle kunna bero på att rådande energipriser ger höga kostnader för uppvärmning av vatten, vilket påverkar förbrukningen. Även intäkter från hantering av slam blev lägre än budgeterat till följd av förseningar jämfört med schemalagd tömningsplan. VA-avgifter från industrier samt intäkter från anläggningsavgifter har dock genererat högre intäkter jämfört med budget. En del av intäktsbortfallet kompenseras vidare av att verksamheten blivit beviljade bidrag från Länsstyrelsen bland annat för att ta fram en VA-plan, vilket ej budgeterats.

Verksamhetens **personalkostnader** är **1 313 tkr** lägre än budgeterat, vilket främst beror på oplanerade vakanser.

Kostnaderna för **köpta tjänster** har en mindre avvikelse uppgående till totalt **183 tkr** över budgeterad nivå. Dock finns större avvikelser inom verksamhetens olika områden. Reningsverk och pumpstationer har haft höga kostnader för konsulter bland annat på grund av en oplanerad vakans där konsult hjälp behövts för att täcka upp personalbehovet. Vidare har reningsverkets kostnader ökat på grund av att större volymer av slam har behövt hanteras som en följd av en låg halt av rötning i kamrarna. Att den totala avvikelsen inte är större förklaras av att kostnader inom Ledningsnät för spolning och filmning av ledningar samt kapacitetsutredningar haft ett lägre utfall än budgeterat liksom kostnader för försäkringsärenden efter förra årets översvämningar i Sollebrunn. Även kostnader för skötsel av dagvattendammar har blivit lägre. Vidare har driftrelaterade konsultkostnader vid vattenverket i samband med investeringsprojekt inte fallit ut i den utsträckning som budgeterats.

När det gäller **övriga kostnader** överskrider utfallet totalt sett budgeterad nivå med **1 243 tkr**. Kostnader för energi har kraftigt skjutit i höjden samtidigt som kostnader för reparationer på pumpstationer samt på reningsverket varit höga och påverkat utfallet negativt. Samtidigt har antalet akuta läckor på ledningsnätet varit få under året vilket istället medfört lägre kostnader för material samt anläggningsarbeten. Vidare är kostnader för inköp av fjärravläsningsbara vattenmätare för utbyte hos abonnenter en post som blivit lägre än budgeterat då leveranser från leverantör försenats på grund av komponentbrist. Ytterligare en post som givit en positiv effekt på resultatet är att ett flertal kunder under året har betalat obetalda äldre kundfakturor.

Kostnader för **avskrivningar** är **1 969 tkr** lägre än budgeterat på grund av förseningar i pågående investeringsprojekt. När det gäller de finansiella kostnaderna påverkas dessa av räntenivån samt storleken på den totala skulden. Skuldens omfattning beror i sin tur på gjorda avskrivningar, storleken på investeringsutgiften samt debiterade anläggningsavgifter i verksamheten och **finansnettot** har i år fallit ut **244 tkr** lägre än budgeterat bland annat som en följd av lägre investeringsutgifter.

Jämförelse mellan åren

Resultatet för året är **5 989 tkr** bättre jämfört med år 2021, vilket till stor del beror på lägre kostnader för ombyggnadsprojektet vid Nolhaga reningsverk.

Verksamhetens **intäkter** är **4 759 tkr** högre än föregående år huvudsakligen på grund av att brukningstaxan höjts med 9,5 %. Dock har intäkterna inte ökat fullt ut i linje med den höjda taxan eftersom vattenförbrukningen samtidigt minskat. Vidare är intäkter från anläggningsavgifter högre, vilket avspeglar att fler hushåll har anslutits till kommunens ledningsnät sedan föregående år där intäkterna från dessa anslutningar realiseras i takt med att anläggningarna förbrukas. Statliga bidrag för VA-relaterade utvecklingsprojekt är också högre än föregående år. Intäkter från hantering av slam är dock något lägre 2022 jämfört med föregående år.

Personalkostnaderna är **1 164 tkr** högre innevarande år dels som en följd av årlig lönejustering och dels beroende på att verksamheterna justerat sin bemanning utifrån resursbehovet. Bemanningen har dock ändå varit lägre än planerat till följd av oplanerade vakanser under året vilket medfört att skillnaden mellan åren är mindre än den annars skulle ha varit.

Kostnader för **köp av tjänster** är **1 272 tkr** lägre innevarande år. Ombyggnaden av Nohaga reningsverk har stor påverkan på avvikelsen då dessa kostnader i år är drygt 5 000 tkr lägre jämfört med år 2021. Förklaringen är att projektet var i planeringsfasen förra året där en större andel av kostnaderna utgjorde driftkostnader medan utförda åtgärder inom projektet i år till större del varit investeringsutgifter. Inom reningsverkets löpande verksamhet har kostnaderna däremot varit ca 1 000 tkr högre innevarande år främst då ytterligare en automationsingenjör behövt hyras in som ersättare för oplanerad vakans. Ombyggnaden av reningsverket driver dock också i viss mån konsultkostnader inom ordinarie verksamhet då strukturering och kartläggning av befintlig verksamhet är en viktig grundförutsättning för ombyggnaden. Detta är ett arbete som behöver utföras oavsett ombyggnadsprojektet, men som nu görs i en något snabbare takt. Härutöver har kostnader för olika strategiska utredningar inom VA-området, så som framtida drift i Bjarke, dagvattenplan och vattenskyddsföreskrifter för Nohaga nödvattentäkt, varit ca 1 100 tkr högre i år. Delar av dessa kostnader möts dock av intäkter i form av tilldelade bidrag. Resterande avvikelse förklaras dels av högre kostnader inom Ledningsnät för filmning samt spolning av ledningar, kostnader för ledningsrätter inom Västra Bodarna och högre transportkostnader samt dels av högre kostnader för slamhantering inom reningsverket.

Övriga kostnader är **2 282 tkr** lägre jämfört med 2021. En del av förklaringen består i att kostnader för anläggningsarbete och material inom Ledningsnät varit lägre liksom kostnader för inköp av vattenmätare på grund av materialbrist hos leverantör. Samtidigt har kostnaderna inom reningsverket varit lägre dels på grund av att det förra året pågick ett projekt för läkemedelsrening vid reningsverket som avslutades vid årsskiftet och därför inte medfört några kostnader under 2022 och dels på grund av lägre kostnader för reparationer på anläggningarna. Ytterligare en positiv avvikelse beror på lägre kundförluster jämfört med föregående år då ett antal tidigare obetalda kundfakturer har reglerats under året. Den sammantagna effekten av ovan nämnda avvikelser uppgår till ca 4 500 tkr i positiv riktning. Vidare har driftkostnader för anläggnings- och reparationsentreprenader i samband med ombyggnaden av Nohaga reningsverk blivit drygt 1 000 tkr lägre än 2021. Dessa positiva avvikelser dämpas dock av att energikostnaderna ökat kraftigt under året med en negativ avvikelse mellan åren på drygt 3 200 tkr.

Avskrivningar för perioden är **3 354 tkr** högre jämfört med 2021, vilket är en naturlig följd av en fortsatt hög investeringstakt där fler projekt genomförs och aktiveras efter hand och de totala avskrivningarna därmed kontinuerligt ökar. **Finansnettot** uppvisar en lägre kostnad med **2 211 tkr** jämfört med förra året. Den totala långfristiga skulden till kommunen fortsätter visserligen att öka bland annat till följd av den fortsatt höga investeringstakten men eftersom internräntan sänkts från 1,25% föregående år till 0,51% år 2022 så är de finansiella kostnaderna lägre.

Prognossäkerhet

Tabellen nedan visar de prognoser som lämnats vid årets olika uppföljningstillfällen jämfört med det slutliga utfallet i årsbokslutet. Båda prognosbedömningarna var i linje med årets budget och totalt **512 tkr** lägre än årets resultat.

Avstämnings-tillfälle	Prognos	Avvikelse från bokslut
Fördjupad månadsuppföljning	2 700	512
Delårsbokslut	2 700	512
Bokslut 2022	3 212	

Både i den fördjupade månadsuppföljningen och i delårsbokslutet prognosticerades **intäkterna** för högt jämfört med det slutliga resultatet men skillnaden mellan årets totala intäkter och prognosen i delårsbokslutet blev endast knappt 200 tkr. Intäkter från VA-avgifter samt intäkter på reningsverket för mottagning av slam har blivit något lägre än prognosticerat, vilket delvis kompenseras av att intäkter från anslutning av abonnenter till ledningsnätet blivit något högre.

Personalkostnaderna bedömdes bli något högre i båda prognoserna jämfört med resultatet. I delårsbokslutet var prognosen ca 300 tkr högre än utfallet i årsbokslutet.

Vid såväl den fördjupade månadsuppföljningen som vid delårsbokslutet prognosticerades kostnaderna för **köp av tjänst** något för högt och avvikelserna mellan delårsprognosen och det slutliga utfallet blev drygt 600 tkr. Avvikelsen fördelar sig på flera poster men det är bland annat inom Ledningsnät som kostnaderna blev lägre för skötsel av dagvattendammar samt för ersättningsärenden efter tidigare översvämningar i Sollebrunn.

I den fördjupade månadsuppföljningen prognosticerades **övriga kostnader** drygt 700 tkr för lågt jämfört med årets slutliga utfall. En av orsakerna är att kostnader för reparationer vid Nohaga reningsverk blev högre. Den största avvikelserna avser dock energikostnaderna, vilka underskattades i prognosen under våren. I delårsbokslutet justerades bedömningen av övriga kostnader upp men då uppskattades prognosen istället 375 tkr för högt jämfört med det slutliga utfallet i årsbokslutet. Inom detta kostnadsslag finns flera svårprognosticerade poster som kan påverkas av oförutsedda händelser.

Avskrivningarna bedömdes hamna på en nivå i linje med årsutfallet under våren men bedömningen justerades sedan ned i delårsbokslutet med ca 700 tkr till följd av senarelagd driftsättning av några investeringsprojekt. På grund av behov av utskrotning av några mindre anläggningstillgångar inom reningsverket under hösten, vilket ej beaktats i delårsprognosen, blev utfallet vid årets slut dock 700 tkr högre än bedömningen i delåret. De **finansiella kostnaderna** prognosticerades ca 800 tkr för högt i den fördjupade månadsuppföljningen då räntan vid tidpunkten bedömdes bli högre än budgeterat. Utfallet i årsbokslutet blev dock i nivå med den prognos som lades i delårsbokslutet då räntenivån beslutats till budgeterad nivå på 0,51%.

Investeringar

Utfall för perioden

I tabellen nedan kommenteras investeringsutfallet år 2022 med en jämförelse av årets utfall mot budget. Avvikelsen jämfört med år 2021 framgår per investeringstyp (EIRA).

Belopp i tkr	Budget 2022	Bokslut 2022	Avv. bokslut/budget 2022	Bokslut 2021	Diff. bokslut 2022/2021	Kommentarer
Expansionsinvestering	48 859	47 188	1 671	18 940	28 248	
<i>Expansionsinvestering - VA</i>	28 759	30 406	-1 647	16 160	14 246	
Ledningsnät	27 809	29 056	-1 247			En del oplanerade arbeten har genomförts.
Digitalisering	950	1 349	-399			Förseningar har medfört att projektet delvis förskjutits från tidigare år.
<i>Expansionsinvestering - Exploatering</i>	20 100	16 782	3 318	2 780	14 002	
Ledningsnät	20 100	16 782	3 318			Beror på viss förskjutning i tiden av projekt samtidigt som ytterligare ett projekt förbrukar mer under året än planerat.
Reinvestering	70 041	53 451	16 590	31 163	22 289	
Vattenverk	4 700	4 950	-250			
Reningsverk	16 400	15 872	528			
Ledningsnät	12 600	5 810	6 790			Pengarna som är avsatta till investering i samband med ledningsunderhåll behövde inte förbrukas i sin helhet under 2022.
Maskiner och inventarier	250	255	-5			
Nolhaga reningsverk 4.0	36 091	24 015	12 076			Framförallt är det den övergripande projekteringen som inte gjorts i den planerade takten.
Pumpstationer	0	2 549	-2 549			Avser till största delen ett projekt som försenats och som ursprungligen budgeterades 2021.
Anpassningsinvestering	2 300	1 509	791	1 475	34	

Belopp i tkr	Budget 2022	Bokslut 2022	Avv. bokslut/budget 2022	Bokslut 2021	Diff. bokslut 2022/2021	Kommentarer
Vattenverk	300	1 255	-955			Avvikelsen beror på att projekt blivit dyrare (trapp Mariedal högreservoar) än vad som ursprungligen budgeterats.
Reningsverk	0	206	-206			Avser oförutsett projekt.
Ledningsnät	2 000	48	1 952			Färre åtgärder än planerat har genomförts.
Totala utgifter	121 200	102 149	19 051	51 578	50 571	

Årets investeringsutfall uppgår till **102 149 tkr**, vilket är **19 051 tkr** lägre än budgeterat. Den största avvikelsen på 12 076 tkr avser ombyggnaden av Nolhaga reningsverk där projekteringen är försenad.

Som framgår av ovanstående tabell uppvisar även andra projektgrupper större avvikelser jämfört med budget bland annat på grund av förskjutningar i enskilda projekts tidplaner. Många av investeringsprojekten, både i projekteringsfas och utförandefas, måste ständigt anpassas efter ny information och tillkommande faktorer (ändrade planeringsförutsättningar, markförhållanden, tilläggs- och ändringsarbeten m.m.), vilket i sin tur påverkar det slutliga utfallet.

Jämförelse mellan åren

Utfallet innevarande år är totalt **50 571 tkr** högre än utfallet år 2021. Utfallet mellan åren är svårt att jämföra då investeringsprojektens antal och omfattning kan variera stort. De största avvikelserna kommenteras per område nedan.

Expansionsinvesteringarna har ett utfall som totalt är **28 248 tkr** högre i år jämfört med år 2021. Inom detta investeringsområde finns stora avvikelser mellan åren på projektnivå. Under 2022 har en stor del av arbetet varit fokuserat på utbyggnad i *Västra Bodarna*.

Inom området **reinvesteringar** är utfallet **22 289 tkr** högre än föregående år. Under året som gått har investeringsutgifterna i samband med ombyggnaden av Nolhaga reningsverk ökat då bland annat skrapor bytts och ställverket färdigställt.

Inom investeringsområdet **anpassningsinvesteringar** har utfallet varit **34 tkr** högre under innevarande år jämfört med år 2021. Största utgiften under 2022 tillhör arbete med högreservoaren i Mariedal.

Förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandeperiod

I samband med att fastigheter ansluts till det kommunala VA-nätet tar VA-verksamheten ut en anläggningsavgift från abonnenterna. Endast 5% av de debiterade anläggningsavgifterna resultatförs som en direkt intäkt under innevarande år. Resterande del, det vill säga 95% av den debiterade avgiften, anses vara *förutbetald*. De förutbetalda inkomster som verksamheten fått in under året periodiseras/fördelas framåt i tiden och genererar månatliga intäkter under anläggningens livslängd. Dessa intäkter möter på så sätt de kostnader verksamheten har i form av avskrivningar på de investeringar som gjorts i VA-nätet.

Anläggningsavgifterna delas i tabellen nedan upp i två delar. Dels anläggningsavgifter inom ordinarie VA-verksamhet, dels avgifter som tas ut i samband med utbyggnad av exploateringsområden.

Belopp i tkr	Budget 2022	Bokslut 2022	Avv. bokslut/ budget 2022	Bokslut 2021	Diff. bokslut 2022/2021	Kommentar avv. bokslut 2022 / budget
Inkomster						
- Anläggningsavgifter VA	8 469	8 754	285	26 376	-17 622	Utbyggnaden i V. Bodarna har försenats vilket inneburit att budgeterade anslutningar i detta område för 2022 uteblivit. Detta kompenseras av att bygglov för två stora flerbostadshus på Brogården inkommit tidigare än budgeterat vilket medfört debitering under 2022.
- Anläggningsavgifter Exploatering VA	16 146	11 885	-4 261	11 092	793	Den huvudsakliga avvikelserna beror på att delar av VA-utbyggnaden inom kommunens norra verksamhetsområde Bälinge kommer att ske senare än budgeterat.
Totala inkomster	24 615	20 639	-3 976	37 468	-16 829	

Utfall för perioden

Förutbetalda intäkter avseende anläggningsavgifter för vatten och avlopp uppgick under året till 20 639 tkr och avviker därmed negativt jämfört budget med 3 976 tkr. Den största avvikelserna mot budget återfinns i samband med utbyggnad av exploateringsområden och beror främst på att delar av VA-utbyggnaden inom kommunens norra verksamhetsområde Bälinge kommer att ske senare än budgeterat. Dock finns såväl positiva som negativa avvikelser jämfört med budgeterade avgifter även inom andra områden i kommunen. Generellt beror dessa avvikelser på att intäkter från anläggningsavgifter varierar kraftigt över tid eftersom tidpunkten för när anläggningsavgifterna kan tas ut påverkas av många olika faktorer, vilket gör anläggningsavgifterna svårbudgeterade. Exempel på faktorer som

påverkar debiteringstidpunkten är bygglovshantering, detaljplanering, tomtförsäljning, utbyggnadstakten, förskjutningar i tid av ledningsläggning samt förskjutning i tid av planerade byggprojekt inom kommunen.

Jämförelse mellan åren

De förutbetalda intäkterna är **16 829 tkr** lägre innevarande år jämfört med år 2021. Föregående år var anslutningstakten hög vid Östra Färgen där den största avvikelserna mellan åren på nära 11 000 tkr återfinns. Vidare anslöts ett större antal strötomter till VA-nätet under förra året, vilket förklarar ytterligare nära 6 000 tkr av avvikelserna. Den här typen av utgifter är dock svåra att jämföra mellan åren då byggnationen kan variera kraftigt mellan olika områden, år samt rådande konjunktur. Debitering av anläggningsavgifter följer den takt som fastigheter bebyggs inom kommunens VA-verksamhetsområden. Var och i vilken takt, byggnationen sker styrs av efterfrågan.

Investeringsbidrag

Förra året beviljade Länsstyrelsen ett riktat bidrag med upp till 50% av investeringsutgiften för upprättande av pumphus inklusive installationer vid Nolvaga nödvattentäkt för att uppnå en tryggad tillgång till dricksvatten. 75% av bidraget (356 tkr) utbetalades i förskott under 2021. Åtgärden har färdigställts under 2022 och slutreglering med 18 tkr har gjorts under hösten.

Belopp i tkr	Budget 2022	Bokslut 2022	Avv. bokslut/budget 2022	Bokslut 2021	Diff. bokslut 2022/2021
Inkomster					
Bidrag pumphus, Nolvaga nödvattentäkt (29045)	0	18	18	356	-338
Totala inkomster	0	18	18	356	-338

Ekonomi – avfallsverksamheten

Drift

Inledande sammanfattning

Resultatet är sämre än budgeterat. Det finns flera orsaker till detta som främst är av engångskaraktär. Dels har det under 2022 funnits problem med slamhanteringen som drivit upp kostnaderna. Bälunge återvinningscentral har även haft högre kostnader för behandling av mottaget avfall. Även högre kostnader för drivmedel har påverkat resultatet, främst inom hämtningsverksamheten.

Intäkterna är lägre än planerat både från slamhanteringen och avfallshämtningen.

En större planerad avsättning för sluttäckning av Bälunge deponi har inte genomförts enligt plan, vilket påverkat resultatet i positiv riktning.

Eftersom resultatet blev sämre kunde inte den planerade ökningen av skulden mot abonnentkollektivet genomföras. Tidigare överskott har nu uttraderats och vid årets slut finns istället en skuld till skattekollektivet på **994 tkr**.

Utfall för perioden

Belopp i tkr	Budget 2022	Bokslut 2022	Avv. bokslut/budget 2022	Bokslut 2021	Diff. bokslut 2022/2021
Verksamhetens intäkter	61 796	60 041	-1 755	64 124	-4 083
Personalkostnader	-16 266	-15 463	803	-14 392	-1 072
Lokalhyror	0	-3	-3	0	-3
Köp av tjänster	-23 441	-25 768	-2 327	-24 323	-1 446
Övriga kostnader	-14 570	-14 652	-82	-15 156	504
Verksamhetens kostnader	-54 277	-55 887	-1 610	-53 870	-2 017
Avskrivningar	-6 139	-5 736	403	-6 593	857
Verksamhetens nettokostnader	1 380	-1 582	-2 962	3 661	-5 243
Finansnetto	-480	-115	365	-360	245
Årets resultat före reglering till abonnentkollektivet	900	-1 697	-2 597	3 301	-4 998
Reglering abonnentkollektivet - Ökning (-)/minskning (+)	-173	703	876	-703	1 406
Årets resultat efter reglering	727	-994	-1 721	2 599	-3 593

Intäkterna är totalt sett **1 755 tkr** lägre än budgeterat. Detta beror främst på lägre intäkter från slamhanteringen men även lägre intäkter från hämtning av sopor. Intäkterna är högre för material som tas emot för vidare behandling.

Personalkostnaderna är **803 tkr** lägre än budgeterat. Den största orsaken till avvikelsen är att färre varit anställda än budgeterat på Bålinge återvinningscentral, detta trots att öppettiderna på kommunens återvinningscentraler har ökat och att det nu sammantaget är öppet sju dagar i veckan. Personalkostnaderna på hämtningsverksamheten har däremot varit högre men samtidigt har kostnaderna för inhyrda chaufförer minskat (se även nedan).

Utfallet för **köp av tjänster** är **2 327 tkr** högre än budgeterat. Den största avvikelsen beror på ökade kostnader för behandling av insamlat material på återvinningscentralen och då främst trädgårdsavfall där en stor engångskostnad togs under 2022. Även ökade kostnader för slamhanteringen har uppstått. Däremot var kostnader för inhyrda chaufförer lägre under året då antalet fastanställda varit tillräckligt utifrån verksamhetens behov.

Övriga kostnader är **82 tkr** högre än budgeterat. Verksamheten har stora engångskostnader för slamhanteringen samt ökade kostnader för hämtningsfordonen, reparationer, däck samt drivmedel. Det finns däremot en avsättning som inte genomförts för sluttäckningen av deponin på Bälinge som får motsatt effekt.

Avskrivningar och **finansnetto** är knappt 800 tkr lägre än budgeterat eftersom investeringsutfallet är lägre än planerat.

När det gäller **reglering abonnentkollektivet** förbrukas det som tidigare var upparbetat, **703 tkr**, på grund av det negativa resultatet. Det tillkommer istället en skuld till skattekollektivet på **994 tkr** som ska återbetalas innan en skuld gentemot abonnentkollektivet återigen kan byggas upp. Målsättningen är att ha en skuld gentemot abonnentkollektivet på ca 2 000 tkr för att kunna hantera oförutsedda kostnader.

Jämförelse mellan åren

Intäkterna är **4 083 tkr** lägre 2022 jämfört med 2021. Den största förklaringen utgörs av stora intäkter 2021 för mottagning av material som skulle deponeras på Bälinge deponi. En annan förklaring är att det gjordes stora faktureringar för hämtning av slam som genomförts under 2019-2020 under hösten 2021. I samband med bokslutet 2020 var det osäkert om de ofakturerade hämtningarna skulle inkomma fullt ut. De togs istället upp som intäkter under 2021.

Intäkter från ÅVC:er minskade något under 2022 jämfört med 2021.

Personalkostnaderna är **1 072 tkr** högre 2022 jämfört med 2021. Det beror främst på ökade personalkostnader för hämtningsverksamheten.

Övriga kostnader minskade med **504 tkr** jämfört med 2021 beroende främst på minskad avsättning av fonderade medel till sluttäckningen av Bälinge deponi.

När det gäller posten **köp av tjänster** är denna **1 466 tkr** högre 2022. Framförallt har kostnaderna för hantering av mottaget avfall på ÅVC samt kostnaderna för slamhanteringen ökat under 2022. Samtidigt har kostnaderna för inhyrda chaufförer minskat under 2022.

Kostnaderna för **avskrivningar** och **finansnetto** har minskat framförallt på grund av att äldre fordon är färdigavskrivna och samtidigt har nyinköp skjutits på framtiden.

Prognossäkerhet

Tabellen nedan visar de prognoser som lämnats vid årets olika uppföljningstillfällen jämfört med det slutliga utfallet i årsbokslutet.

Avstämningsstillfälle	Prognos	Avvikelse från bokslut
Fördjupad månadsuppföljning	900	-2 597
Delårsbokslut	900	-2 597
Bokslut 2022	-1 697	

Prognoserna avviker stort från årets resultat. Att resultatet blir lägre än prognoserna beror bland annat på att en optimistisk bedömning gjordes rörande intäkterna för tömning av slam. Skillnaden på slamintäkterna i delårsbokslutet och årets resultat är 1 100 tkr.

En annan stor differens är att intäkterna för avfallshämtningen överskattades vilka dock sänktes i prognos 10 men som inte redovisas ovan.

Utöver detta har kostnaderna inom ett flertal områden ökat sedan delårsprognosen, bland annat inköp av drivmedel.

Investeringar

Utfall för perioden

Belopp i tkr	Budget 2022	Bokslut 2022	Avv. bokslut/budget 2022	Bokslut 2021	Diff. bokslut 2022/2021
Reinvestering	10 150	752	9 398	1 151	-399
Fordon	9 000	0	9 000	0	0
Kärl	1 000	725	275	1 078	-353
Container	150	0	150	64	-64
Inventarier & maskiner	0	27	-27	9	18
Anpassningsinvestering	600	1 561	-961	348	1 214
Sollebrunn ÄVC förbättring	100	0	100	0	0
Bälinge anläggning förbättring	500	1 561	-1 061	348	1 214
Totala utgifter	10 750	2 313	8 437	1 499	815

Utfallet är **8 436 tkr** lägre än budgeterat. En stor del av avvikelsen beror på att inköp av fordon skjutits på framtiden och istället kommer att genomföras under 2023. Det har heller inte funnits behov av att köpa in containers. Däremot så har det förbrukats mer än budgeterat inom området *Bälinge anläggning förbättring* vilket beror på oplanerat arbete med att förbättra markytor och på grund av anslutning av kommunalt VA.

Jämförelse mellan åren

Utfallet är **815 tkr** högre 2022 jämfört med 2021. Framst består differensen av större investeringar inom området *Bälinge anläggning förbättring*.

Personaluppföljning

Personalstatistik

Personalstatistik	2021	2022	Differens
Antal anställda			
Tillsvidareanställda	140	143	3
Visstidsanställda	7	7	0
Antal årsarbetare			
Tillsvidareanställda	138,3	141,3	2,9
Visstidsanställda	5,8	6,8	1,0
Sysselsättningsgrad*			
Tillsvidareanställda	97%	97%	0,0%
*utifrån vad som framgår i anställningsavtalet			
Medelålder			
Tillsvidareanställda	44,8	45,4	0,6
Utförd tid av timavlönade*	4,5	2,4	-2,0
*omräknat till heltidsarbetare			
Fyllnad och övertid*			
Fyllnad	0,2	0,1	-0,1
Övertid	2,2	2,5	0,3
*omräknat till heltidsarbetare			
Personalomsättning*	9,2%	9,4%	0,2%
*exkluderat pensionsavgångar			

Målet att kommunen ska erbjuda heltidstjänster, den så kallade heltidsresan, fortsätter och samhällsbyggnadsförvaltningen ligger fortsatt på ett medel på 97% i anställningsgrad. Samtliga nyrekryterade medarbetare som har fått tillsvidareanställningar under 2022 har blivit erbjudna tjänster med en sysselsättningsgrad på 100%.

Medelåldern visar på att det är en bra spridning i ålder på medarbetare inom hela samhällsbyggnadsförvaltningen.

Förvaltningen har en relativt liten andel tid som är utförd av timanställda och dessa ligger till största del inom avfallsavdelningen. Dessa har också minskat betydligt sedan föregående år.

Personalomsättning och antal anställda ligger på i stort sett oförändrade nivåer.

Rekryteringsbehov och kompetensförsörjning

Under hösten anställdes ny förvaltningschef och VA-chef samt en konsult som interimschef för Avfallsavdelningen samt Avdelningen för samhällsplanering och offentlig utemiljö. Ytterligare tre chefer slutade.

I december 2022 fanns det fortfarande 5 chefstjänster som antingen lämnades vakanta eller hanterades genom TF- eller konsultlösningar (Avdelningschef för utvecklingsavdelningen, GIS-chef, Avdelningschef för samhällsplanering och offentlig utemiljö, avdelningschef för Avfallsavdelningen samt enhetschef för Stabsenheten).

Förvaltningen har sammantaget haft ute annonser för 6 tjänster under andra halvåret, varav tre blivit tillsatta. Det finns en svårighet i att rekrytera chefer samt seniora medarbetare och till vissa specialiserade tjänster är det även svårt att rekrytera juniora medarbetare.

Arbetsmiljö

Under hösten 2022 gjordes den första kommungemensamma pulsmätningen som är ett verktyg för att mäta trivsel och engagemang på arbetsplatsen. Pulsmätningar ska genomföras 4 ggr/år och ersätter den tidigare medarbetarenkäten. Resultatet från första mätningen visar i stort att man trivs med sitt arbete inom samhällsbyggnadsförvaltningen, men också att målarbetet inom förvaltningen kan förtydligas. För att komma åt denna punkt har förvaltningsledningen under hösten beslutat att särskild kraft kommer att läggas på målarbete under 2023. Varje enhetschef har arbetat med sina resultat från pulsmätningen inom ramen för APT och har var för sig tagit fram handlingsplaner utifrån resultatet och dialogen som efterföljde resultatet.

Pulsmätningens resultatet för cheferna inom samhällsbyggnadsförvaltningen ligger också till grund för beslut som tagits under hösten om att sätta in ett antal åtgärder kring chefers arbetsmiljö.

Utöver pulsmätningarna och nytt arbetssätt i och med införandet av Opus, har samhällsbyggnadsförvaltningen inte haft några riktade insatser på arbetsmiljöområdet under året. Detta är en följd av den stora omsättningen av chefer vilket har gjort att kontinuitet och kraft har saknats för dessa delar.

Arbetskador och tillbud

Arbetskador och tillbud	2021	2022	Differens
Arbetskada utan frånvaro	14	10	-4
Arbetskada med frånvaro	10	3	-7
Tillbud	52	38	-14
Incident - teknisk, säkerhet	9	12	3
Summa	85	63	-22

De tre vanligaste tillbuderna och arbetsskadorna under perioden är tillbud fordonsolycka eller påkörning, tillbud eller arbetskada på grund av fall samt tillbud eller skada av maskin eller föremål i rörelse.

Att antalet arbetskadorna och tillbud har minskat tyder på att samhällsbyggnadsförvaltningen har färre tillbud och arbetskadorna, men risk finns att anmälningar inte görs i samma utsträckning som tidigare år. Samhällsbyggnadsförvaltningen uppmuntrar anmälan av arbetskadorna och tillbud för att kunna hitta områden för förbättring av arbetsmiljön.

Tillbud och arbetskadorna hanteras i nära samarbete med skyddsombud och följs upp i samverkansforum för att hitta rätt åtgärder för att förhindra framtida olyckor.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro*	2021	2022	Differens
Total sjukfrånvaro	5,2%	8,0%	2,8%
Kvinnor	5,8%	12,0%	6,1%
Män	4,9%	5,7%	0,8%
<29 år	10,3%	7,6%	-2,7%
30-49 år	5,4%	8,1%	2,7%
50 år>	4,2%	8,0%	3,9%
Dag 1-14	2,2%	3,0%	0,8%
Dag 15-59	0,8%	1,1%	0,3%
Dag 59>	2,2%	3,9%	1,7%

*Avser perioden 1 januari - 31 december

Sjukfrånvaron under perioden har ökat både bland män och kvinnor, men sjukfrånvaron för kvinnor har ökat med det dubbla jämfört med föregående år. Statistikunderlagen är för små för att kunna dra några slutsatser kring denna ökning. Långtidssjukfrånvaron har, trots ökning jämfört med 2021, ändå sjunkit under 2022 och är lägre i december än i januari.

Statistik rehabilitering

Sjukdomsorsak i majoriteten av rehabärenden har under 2022 varit *ej arbetsrelaterad*. Ca 30% av ärendena är arbetsrelaterade medan sjukdomsorsak i ca 15% av ärendena inte är specificerad. Rehabiliteringsärenden på grund av psykisk ohälsa har ökat marginellt medan ärenden på grund av fysiska sjukdomar och infektioner har minskat marginellt jämfört med 2021.

Samhällsbyggnadsförvaltningen fortsätter jobba efter kommunens rutin "Frisk till frisk". Cheferna jobbar aktivt med att uppmärksamma tidiga signaler på ohälsa för att i största möjliga mån undvika sjukskrivningar. Där det behövs tas hjälp av företagshälsovården, både i förebyggande och rehabiliterande syfte.

Ordlista

Verksamhetsbegrepp

APT	Arbetsplatsträff, ett regelbundet möte på arbetsplatsen där arbetsledare och alla medarbetarna för dialog om mer övergripande frågor.
ARV	Avloppsreningsverk
Agenda 2030	Agenda 2030 med 17 globala mål för hållbar utveckling syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser.
E-tjänster	Den allt mer spridda användningen av mobiltelefoner, handdatorer, persondatorer och Internet innebär att företeelser som till exempel beskrivs med termen E-tjänst blir allt vanligare. Med prefixet E avses att tjänsterna är elektroniska i betydelsen att de förutsätter informationsteknik (IT) som medium och utförare i samband med att de tillhandahålls. Den andra delen i termen, tjänst, avser att användningen av IT är avsett för kunder i någon form. En E-tjänst förutsätter därmed att både kunden och tjänsteleverantören använder IT-system på ett sådant sätt att de inte behöver mötas "ansikte-mot-ansikte" eller via telefon.
FNI	Fastighetsnära insamling av avfall. En service som avfallsverksamheten erbjuder där abonnenten sorterar avfallet i flera fraktioner.
GC-väg	Gång- och cykelväg

GIS	Ett Geografiskt informationssystem är programvara som hanterar insamling, lagring, bearbetning, analys och presentation av geografisk data.
Indikatorer	Kommunens mål konkretiseras av indikatorer för att vara möjliga att följa upp. Indikatorerna har ett målvärde som beskriver vilket resultat som ska uppnås för att uppfylla de prioriterade målen.
Internkontrollplan	Internkontrollplan är en del av kommunens styrmodell. De processer/punkter som ingår i planen anses vara viktiga att regelbundet följa upp så att förvaltningen bidrar med att kommunens mål uppfylls. De processer som ska kontrolleras enligt planen identifierades vid risk- och väsentlighetsanalysen (se nedan).
Kolada	Statistikdatabas för kommuner.
LSG	Lokal samverkansgrupp.
Nyckeltal	En benämning på vissa tal som används för att värdera ett företag eller en organisation och dess verksamhet.
Prioriterade mål	De prioriterade målen fastställs inför ny mandatperiod och beslutas i kommunens budget, men revideras årligen vid behov i samband med budgetberedning.
Styrmodell	Styrmodellen innehåller flera olika delar som tillsammans bildar kommunens styrsystem.
VA	Vatten och avlopp
Vision 2040	Alingsås kommuns vision, " <i>Alingsås är Västsveriges vackraste kulturstad i en levande bygd. Genom nytänkande, engagemang och tillgänglighet skapar vi livskvalitet för alla.</i> ", ska genomsyra alla verksamheter.

VV

Vattenverk

Väsentlighet och risk

Vid en väsentlighets- och riskanalys belyses verksamhetens processer. Det som bedöms är om det finns risker för att någonting påverkar förvaltningens förmåga negativt att bidra till kommunens övergripande mål. Identifieras en risk görs bedömningen om dess väsentlighet. Om analysen ger en hög sannolikhet samtidigt som skadan som uppstår bedöms vara väsentlig kan det beslutas om en omedelbar åtgärd. Det kan även beslutas om ett åtagande eller en internkontrollpunkt.

ÅVC

Återvinningscentral (Sollebrunn och Bälinge)

ÅVS

Återvinningsstationer (ofta i anslutning till livsmedelsbutiker)

Ekonomitermer

Avskrivning	När en tillgång har införskaffats i syfte att användas under en längre period, kan dess kostnad fördelas över hela perioden. När perioden har förflutit betyder det att tillgången är avskriven och inte längre utgör någon kostnad. Avskrivningar berör endast avfall och VA i detta dokument. Avskrivningar för tex gata belastar kommunstyrelsens ansvarsområde.
Budget	Syftet med budgetering kan beskrivas som en prognos av intäkter och kostnader inför en period. Budgeten används som ett verktyg för beslutsfattande.
EIRA-indelning	Investeringarna delas in i olika grupper (expansionsinvesteringar, imageinvesteringar, reinvesteringar och anpassningsinvesteringar) utifrån målet/syftet med investeringen.
Förutbetalda intäkter	Förutbetalda intäkter är inkomster du fått betalt för eller skickat faktura på och som helt eller delvis ska intäktsredovisas kommande räkenskapsår. Detta berör främst VA och anslutningsavgifter som faktureras ett år men där intäkten fördelas på kommande 25 år.
Gemensamma resurser	Med gemensamma resurser avses de resurser som fördelas mellan avdelningarna på samhällsbyggnadsförvaltningen. Exempel på detta är inköpta tjänster (till Sveagatan) som städning och hyreskostnad. Syftet med att hantera dessa kostnader som gemensamma är att vi enklare och mer effektivt kan fördela ut kostnaderna. Även personella resurser ingår, såsom administration, ekonomi, och nämndsekreterare. Syftet med att ha dessa som en gemensam resurs är att ha en mer driftsäker och mer effektiv administration.

Intäkter	<p>En intäkt är värdet i pengar av de prestationer som utförts under en tidsperiod, alltså värdet av periodens försäljning. Intäkter och kostnader är det som utgör resultaträkningen, där differensen mellan de två utgör resultatet.</p> <p>Verksamheterna i det här dokumentet är oftast helt eller delvis finansierade med intäkter. Det som inte finansieras med intäkter finansieras med kommunbidrag (se längre ner).</p>
Investering	<p>Med investeringar avses i det här dokumentet tillgångar, exempelvis infrastruktur, byggnader eller maskiner som skrivs av under flera år. Se även under avskrivningar.</p>
Kommunbidrag	<p>Det anslag som kommunfullmäktige delar ut till de skattefinansierade verksamheterna (inte Avfall och VA).</p>
Kostnader	<p>Ett sätt att definiera en kostnad är att beskriva det som att det är värdet av förbrukade resurser under en period. Intäkter och kostnader är det som utgör resultaträkningen, där differensen mellan de två utgör resultatet.</p>
Planavtal/planavgift	<p>Detaljplaneverksamheten finansieras genom att planavtal skrivs med köpare av detaljplaneförändring eller detaljplaneupprättande. Köparen betalar för faktiska kostnader för att upprätta planen, inklusive nedlagda timmar och beställda utredningar. Ibland, och i synnerhet om det är många motparter/köpare som ska betala för detaljplanerna, tas istället en schablonavgift ut i samband med att bosatta inom ett planområde ansöker om bygglov (planavgift).</p>
PO-pålägg (-tillägg)	<p>Personalomkostnadstillägg går främst till pension samt sjuk- och olycksfallsförsäkringar. De beräknas på lönen och uppgår till ca 40%.</p>
Resultaträkning	<p>Sammanställning av intäkter och kostnader under en räkenskapsperiod, oftast ett år. Resultatet fås genom att addera intäkterna och sedan dra bort kostnaderna och visar</p>

då om förvaltningen gjort ett överskott eller underskott. Resultatbudgeten är en plan över framtida intäkter och kostnader och vad de kommer göra för verksamhetens resultat.

Skuld till abonnenter	En skuld till abonnenterna (Avfall och VA) uppstår när taxan som tagits ut varit högre än vad som krävts för att täcka kostnaderna för att bedriva verksamheten.
Skuld till skattekollektivet	En skuld till skattekollektivet (avfall och VA) uppstår om verksamhetens kostnader inte täcks av taxan. Den ska i så snart som möjligt återbetalas.
Utdebitering av personalkostnader	För att förvaltningen ska få betalt för utförda tjänster tidsredovisar personalen på uppdrag eller projekt. Denna tidsredovisning ger upphov till utdebitering/fakturering av personalkostnader.

Uppföljning av internkontroll

Nedan följer uppföljning av internkontrollpunkterna i nämndens internkontrollplan.
En bedömning görs enligt följande signalfärger:

- Kontrollen är genomförd utan anmärkning/med försumbar anmärkning
- Kontrollen är genomförd med anmärkning

Vad kontrolleras?	Ansvarig	Frekvens	Metod	Bedömning	Resultat	Åtgärd
För långa handläggningstider bygglov						
Hanteras lovärenden inom lagstadgad tid?	Controller	Vid bokslut	Statistik från verksamhetssystem		I stort sett alla bygglovsärenden handläggs inom lagstadgad tid. 2020 uppgick rabatterna till följd av lång handläggningstid till drygt 730 tkr, 130 tkr 2021 och 180 tkr 2022 (berör cirka 20 st. bygglovsärenden).	
Avsaknad av uppdaterade detaljplaner						
Hur många bygglov beviljas med avvikelse från detaljplanen?	Controller	Vid bokslut	Analys baserat på data som lagts in i verksamhetssystemet av handläggarna		56 st. bygglov har under 2022 beviljats med mindre avvikelse från detaljplanen.	

Bilaga 1 – Uppföljning av internkontroll

Vad kontrolleras?	Ansvarig	Frekvens	Metod	Bedömning	Resultat	Åtgärd
Bristfällig avtalsuppföljning						
Följs avtal?	Controller	Vid bokslut	Stickprov	●	Avtal följs regelbundet upp. Om det uppstår avvikelser som skiljer sig mot vad som är beställt så förs en dialog med utföraren för att avvikelserna ska åtgärdas.	
Funktioner som ingår i verksamhetens IT-system är inte tillgängliga						
Har nödvändig uppgradering av verksamhetens IT-system genomförts för att möjliggöra högre effektivitet?	Controller	Vid bokslut	Analys	●	Systemen är i stort sett underhållna. En del funktioner har planerats att införas under 2023.	
Styrande dokument saknas vid planarbetet (tex översvämnings- och skyfallskartering)						
Finns tillräckligt stöd för planarbetet?	Controller	Vid bokslut	Analys	●	Under året har en skyfalls - och översvämningskartering tagits fram. Karteringen fungerar som ett stöd och bedömningsunderlag i detaljplanarbetet, både under pågående arbete och initialt vid ställningstagande gällande planbesked. Planeringsstrategi för ÖP kommer att påbörjas 2023 och klar senast mitten av 2024, ansvaret för ÖP ligger hos Strategiska avdelningen.	

Bilaga 1 – Uppföljning av internkontroll

Vad kontrolleras?	Ansvarig	Frekvens	Metod	Bedömning	Resultat	Åtgärd
Ofullständig tidsredovisning						
Redovisar de medarbetare som ska redovisa på projekt detta i tillräcklig omfattning och vid rätt tidpunkt?	Controller	Vid bokslut	Analys		Avvikelser har hittats inom en verksamhet under året men har nu åtgärdats retroaktivt.	
Säkerhetsbrister kan leda till sabotage och infiltration						
Följs rutiner och saknas det rutiner?	Controller	Vid bokslut	Analys/ stickprov		Ett kontinuerligt arbete pågår.	
Krissituationer kan medföra att samhällskritisk verksamhet ej kan upprätthållas						
Finns krisplan och uppdateras den kontinuerligt?	Controller	Vid bokslut	Analys		Krisplaner finns och dessa uppdateras kontinuerligt.	
Samhällsbyggande tappar fart på grund av för lågt antal antagna detaljplaner						
Debiteringsgrad inom detaljplane-verksamheten?	Controller	Vid bokslut	Analys		Debiteringsgraden är cirka 60% under året och målet på 75% är således inte uppnått.	Månatlig uppföljning genomförs för att kunna fånga upp felaktigheter och otillräcklig tidsredovisning.
Införda e-tjänster används inte av medborgare och verksamhetsutövare						
Vilken användningsgrad har e-tjänsterna?	Controller	Vid bokslut	Analys		E-tjänsterna används och användarna är nästan uteslutande nöjda eller mycket nöjda.	
Begäran om allmänna handlingar hanteras inte skyndsamt						
Hanteras begäran om allmänna handlingar skyndsamt?	Controller	Vid bokslut	Stickprov		De allra flesta får svar samma dag.	

Uppföljning av privata utförare

Berört avtal	Vad har följts upp? T.ex. vilka mål, krav, riktlinjer, lagstiftning	Har lev. i huvudsak uppfyllt väsentliga mål och krav? (Ja/Nej)	Om Nej, vilka brister har iakttagits?	Hur påverkar bristerna nämndens verksamhet? T.ex. måluppfyllelse, ej uppfyllda lagkrav, ekonomi	Vilka åtgärder har vidtagits med anledning av iakttagna brister?
Konsultstöd handläggning av bygglov, Plan- och Byggbolaget AB	Uppföljning har skett veckovis under 2022. Samordning med processer och förändringar på enheten och information till konsulterna om löpande arbete har säkrats. Konsulterna har stärkt upp sitt arbete och har en ansvarig konsult som fördelar ärenden samt har kvalitetsansvar för leverans.	Leverans och kvalitet har ökat.			
Slamsugning och spolning vid avloppsstopp i byggnader (delområde 2), Ragn-Sells	Kvalitetskrav enligt avtal.	Ja			
Slamsugning och spolning av rännstens- och gatubrunnar, transformatorropar & kabelrör (delområde 3), Cleanpipe	Kvalitetskrav enligt avtal.	Ja			
Slamsugning och spolning av trekammarbrunnar, tankar och fettavskiljare (delområde 1), GJ och son	Kvalitetskrav enligt avtal.	Ja			
Skötsel av grönytor <ul style="list-style-type: none"> • LP Entreprenad i GBG AB • PA10 Park o Trädgård AB 	1. Entreprenörens organisation 2. Tillkommande avgående ytor 3. Tilläggsarbeten 4. Avvikelser 5. Kvalitet 6. Miljö 7. Arbetsmiljö 8. Ekonomi	Ja, kraven i avtalen uppfylls.	Mindre avvikelser angående höstrenhållning p.g.a. vädret.	Påverkas ej p.g.a. mindre avvikelser.	Löpande dialog.

Bilaga 2 – Uppföljning av privata utförare

Berört avtal	Vad har följts upp? T.ex. vilka mål, krav, riktlinjer, lagstiftning	Har lev. i huvudsak uppfyllt väsentliga mål och krav? (Ja/Nej)	Om Nej, vilka brister har iakttagits?	Hur påverkar bristerna nämndens verksamhet? T.ex. måluppfyllelse, ej uppfyllda lagkrav, ekonomi	Vilka åtgärder har vidtagits med anledning av iakttagna brister?
Utför kantslätter (vägar), Per Palméns Maskin AB	Kvalitetskrav enligt avtal.	Ja, kraven i avtalen uppfylls.			
Vinterväghållning kommunala ytor i Sollebrunn och Långared, Mjölsered Skog och Maskin	Kvalitetskrav enligt avtal.	Ja, kraven i avtalen uppfylls.			
Vinterväghållning (1 förare och 1 hjullastare), Perssons Gräv	Kvalitetskrav enligt avtal.	Ja, kraven i avtalen uppfylls.			
Rengöring och tömning av rännstensbrunnar, Cleanpipe	Kvalitetskrav enligt avtal.	Ja, kraven i avtalen uppfylls.			
Drift kommunens belysning i Sollebrunn, Bjarke Energi	Kvalitetskrav enligt avtal.	Ja, kraven i avtalen uppfylls.			
Klottersanering, SAPS	Kvalitetskrav enligt avtal: <ul style="list-style-type: none"> • Resultatet av saneringen ska innebära att klotret ej längre går att skönja. • Klottersanering av offentlig konst ska genomföras på ett sådant sätt att det inte skadar. • Sanering ska ske så att materialets ytskikt inte skadas. 	Nej	Inställetiden har inte hållits.	Mer tid än planerat har behövt läggas på samtal med leverantören.	Åtgärderna som vidtagits är samtal med leverantör samt ytterligare uppföljning av utförandet.

Bilaga 2 – Uppföljning av privata utförare

	<ul style="list-style-type: none"> • Träd och annan vegetation får inte ta skada av saneringen. • Alla avvikelser från kvalitetskraven ska rapporteras till beställare. • Allt spillvatten ska omhändertas eller filtreras 				
Parkeringsövervakning och fordonsflytt (skrotbilshantering), Securitas	I genomsnitt följs leverantörens arbete upp varje månad. I uppföljningen ingår utöver genomgång av kvalitetskraven även kontroll av laguppfyllnad och arbetsmetoder.	Ja, men det går att utveckla.	Arbetsrutiner kommer utvecklas.	Påverkas ej.	Bland annat har arbetets förläggning justerats rent tidsmässigt.